

Innspill til regjeringas arbeid med et mer bærekraftig matsystem.

Vi vil takke for muligheten til å sende inn innspill.

Alliansen ny landbrukspolitikk har til formål å endre den norske landbrukspolitikken i en mer bærekraftig retning. Vi bygger på en felles forståelse om at kapitalintensiv industriell stordrift i landbruket hverken er økonomisk, ressursmessig eller sosialt bærekraftig – og at frihandel med mat ikke kan løse verdens fattigdoms- og matforsyningsproblemer.

Våre medlemsorganisasjoner er: Sosialistisk Ungdom, Spire, Latinamerikagruppene i Norge, Norsk Permakulturforening, Natur og Ungdom, Grønn Ungdom, Rød Ungdom, Norges Bonde- og Småbrukarlags Ungdomsutvalg. Itillegg er Økologisk Norge, Attac Norge og Biologisk Dynamisk forening støttemedlemmer.

I arbeidet med bærekraftige matsystemer er det viktig at regjeringa ser helhetlig på dagens utfordringer og sikrer både økologisk og sosial bærekraft. Bonden må få en inntekt det går an å leve av ved bedre fordeling av verdiene i verdikjeden, og klima og naturtiltak i jordbruket må prioriteres høyere. Under har vi oppsumert våre innspill til de ulike temaene.

Klima- og miljøvennlig matproduksjon

- Klima og naturtiltak i jordbruket må gjøres lønnsomme. Det er viktig å redusere sprøytemiddelbruk og avrenning fra jordbruket, og myr og naturskog bør i minst mulig grad nydyrkes.
- Vri tilskuddsordningene i jordbruket fra volum til bærekraftig bruk av areal. Heller enn å støtte antall dyr eller dekar skal tilskudd støtte bærekraftig bruk av jord i Norge.
- Økt tilskudd til jordforbedringstiltak som drenering, fangvekster og vekstskifte. Matjorda er den viktigste ressursen for å lage mat og må tas godt vare på.
- Norge må sette mål om 25% økologisk areal innen 2030 for å sikre langsiktig satsing og forutsigbarhet. Det økologiske jordbruket har en viktig spydspissfunksjon og drar hele næringa i en bærekraftig retning.
- Øke produksjonen av frukt og grønt, belgvekster og matkorn.
 - Økt støtte til småskala produksjonsformer som markedshager og andelslandbruk
 - Støtte til felleslagre for frukt og grønt, og se på tiltak som sikrer omsetting og mer forutsigbare leveringsavtaler for produsentene.
 - Kravet til proteininnhold i matkorn må tilbakeføres fra 12% til 10%, slik det var fram til 2015. Dette vil bidra til at mer av kornavlingene brukes som menneskemat og at mindre kunstgjødsel kreves for å oppnå matkornkrav.

Bærekraftig fôr

- Drøvtyggere skal først og fremst spise gras, mens de beste arealene skal brukes til å produsere mat til mennesker. Korn og belgvekster som dyrkes i Norge skal først og fremst benyttes som menneskemat.

- Det må lønne seg økonomisk å ha dyr på utmarksbeite. Dermed må kraftfôrprisen økes. Importen av fôrråvarer må gradvis utfases.
- Kraftfôrkrevende næringer som svin og fjørfe må reduseres.
- Styrke tilskuddene til utmarksbeiting, setring i lengre perioder, og bevaringsverdige husdyrraser.

konkurranseskraftig verdiskaping i verdikjeden for mat i hele landet

- Først og fremst må bonden få bedre betalt slik at vi fortsatt har matproduksjon i hele landet. Verdiene som skapes i verdikjeden må fordeles bedre og dagens dagligvaremonopol må splittes opp.
- Offentlige institusjoner må prioritere lokal, norsk og bærekraftig mat i sine innkjøpsavtaler. Ved å sikre markedstilgang kan de løse flaskehalsen i mindre varelinjer som f.eks økologisk.
- Styrket importvern på alle råvarer som dyrkes i Norge. Utvide tollvernet på lagringsdyktige råvarer utover sesongen. Avslutte importavtaler av råvarer vi er selvforsynte på i Norge.
- Tilrettelegge for mer lokal foredling og alternative salgskanaler for direkte salg
 - Innføre insentiver til produktutvikling og videreforedling av frukt og bær, som økonomisk støtte til solfangere for tørking og energieffektive vedkomfyrer til safting og sylting, og blitsfrysing av fersk frukt og bær.
 - Tilrettelegge for alternative salgskanaler for direktesalg. Det kan for eksempel gjøres ved å tilby gratis bruk av offentlig areal til oppsett av boder og markeds plass, støtte til nettbaserte plattformer for direktesalg eller at kommunene står som arrangør for markeder og inviterer bønder inn.

Sunt og bærekraftig kosthold

- Økt folkeopplysning om bærekraftig matproduksjon og selvforsyning. Innføre et jord- og hagebruksfag i grunnskolen, gjerne med drift av skolehage eller gårdsbesøk, i tillegg til å øke fokuset på friluftsliv og sanking i kroppsøvningsfaget og naturfag.
- Mer praktisk erfaring med dyrking og matlaging. Sats på flere skolehager, fellehager og gi tilgang til arealer hvor folk kan dyrke mat selv.
- Legge ned opplysningskontoret for egg og kjøtt og forby at næringer står for undervisningsmateriell i mat- og helsefag.

Norges bidrag til et bærekraftig matsystem globalt

- Norge må øke sin selvforsyningsgrad og redusere sin avhengighet av importerte råvarer til mat og fôr.
- Oppdrett av rovfisk som laks må trappes ned og bruk av soya og småfisk (fiskeolje og fiskemel) til fôr må kuttes helt ut.
- Norge bør signere FNs erklæring om småbønders rettigheter (UNDROP), og fronte matsuverenitet og andre lands rett til å sikre selvforsyning til sin befolkning i alle relevante internasjonale fora.
 - Matsuverenitet innebærer også at bønder og lokalbefolkning skal ha medbestemmelsesrett over hvordan og hva de lokale jordbruksarealene skal brukes til.

Vennlig hilsen,

Mari Jensen Aas

På vegne av styret i

Alliansen Ny Landbrukspolitikk

<http://landbruksalliansen.no/>